

Kissapopulaation hävittämisen hallinto- menettely kunnalli- sessa viranomaisessa

LSSAVI/5288/2021

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

114/2021

Aluehallintovirastojen julkaisuja -
Regionförvaltningsverkens
publikationer

Kissapopulaation hävittämisen hallintomenettely kunnallisessa viranomaisessa

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
28.5.2021

LSSAVI/5288/2021

Aluehallintovirastojen julkaisuja 114/2021
ISSN 2343-3132

ISBN 978-952-5935-47-9

Vaasa
2021

KUVAILULEHTI
Aluehallintovirastojen julkaisuja 114/2021

Tekijät Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto LSSAVI/5288/2021		Julkaisuaika 28.5.2021	
		Toimeksiantajat(t) -	
		Toimielimen asettamispäivä -	
Julkaisun nimi Kissapopulaation hävittämisen hallintomenettely kunnallisessa viranomaisessa			
Tiivistelmä -			
Asiasanat -			
ISSN (painettu) -	ISBN (painettu) -	ISSN (verkkójulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkójulkaisu) 978-952-5935-47-9
Kokonaissivumäärä 20		Kieli Suomi	Hinta -
Julkaisija Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto		Paino -	

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Kissapopulaatiot	5
2.1	Tautiriskit kissapopulaatioissa	5
2.2	Eläinsuojeluongelmat kissapopulaatioissa	6
2.3	Villiintyneen kissapopulaation tunnistaminen	6
3	Toimintatavat.....	6
3.1	Yhteistyöverkostot	6
3.2	Tiedotus	7
3.3	Tarpeettoman kärsimyksen välttäminen.....	7
4	Huomioitava lainsäädäntö	8
4.1	Perustuslaki.....	8
4.2	Eläinsuojelulaki.....	8
4.3	Lemmikkieläinten suojelua koskeva eurooppalainen yleissopimus.....	9
4.4	Metsästyslaki.....	9
4.5	Terveystensuojelulaki.....	10
4.6	EU-vieraslajiasetus	11
4.7	Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta	11
4.8	Luonnonsuojelulaki	12
4.9	Hallintolaki.....	12
5	Hallintomenettely kun eläinten omistaja on tiedossa	13
5.1	Vireille tulo	13
5.2	Toimivalta	14
5.3	Tarkastus.....	14
5.4	Hallintopäätös (ESL 42 §).....	14
5.5	Hallintopäätös (ESL 44 §).....	15
5.6	Hallintopäätös (TSL).....	16
6	Hallintomenettely kun eläinten omistaja tai haltija ei ole tiedossa	17

1 Johdanto

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on laatinut tämän ohjeistuksen paikallisviranomaisien ja sidosryhmien käyttöön. Ohje ei ole viranomaisia sitova. Ohjetta päivitetään tarvittaessa.

Ohjetta ovat valmistelleet läänineläinlääkärit Annika Hippi, Anna Jeshoi, Hanna Kukkola, Minna Lemettinen, Jan Mattila, Anna-Maria Moisander-Jylhä ja Terhi Simonen-Jokinen.

2 Kissapopulaatiot

Kissa on Suomessa lemmikkinä pidettävä eläin, mutta se voi menestyä ja lisääntyä myös luonnossa. Kissa on hyvä metsästämään ja lisääntyy helposti. Luontoon päässyt kissa voi sopivan rakennuksen tai muun suojapaikan löydettyään elää villinä ja lisääntyä jos se on leikkaamaton. Kissa voi saada kolme pentuetta vuodessa ja pentueessa on tavallisimmin 3–7 pentua. Kissan poikaset ovat sukukypsiä noin puolen vuoden iässä ja kissapopulaatioissa lähisukulaiset voivat lisääntyä keskenään. Tämä sisäsiittoisuus alkaa näkyä populaatioissa lisääntyneinä kehityshäiriöinä.

Villinä luonnossa elävä kissa metsästää ravintonsa. Kissat ovat obligatorisia lihansyöjiä, eli niiden on saatava lihaa ravinnokseen. Vapaana liikkuvat kissat metsästävät lintuja¹ ja pieniä nisäkkäitä, tyypillisimmin hiiriä, rottia ja myyriä. Villiintyneen kissa katsotaan olevan haitallinen vieraslaji.²

2.1 Tautiriskit kissapopulaatioissa

Kissoilla esiintyy useita virustauteja, jotka leviävät kissapopulaatioissa. Vakavimmat virustaudit ovat kissojen koronavirusen aiheuttama vatsakalvontulehdus (FIP), kissarutto, kissan leukemivirus (FeLV) ja kissojen immuunikatovirus (FIV). Kissoilla voi esiintyä myös useiden eri virusten aiheuttamia hengitystieinfektioita.³

Kissapopulaatioissa leviävät myös loiset. Merkittävimpiä sisäloisia ovat metsästetyistä pienjyrsijöistä tarttuvat heisimadot sekä kissoista toiseen tarttuvat loiset kuten suolinkainen. Kissapopulaatioissa leviää myös korvapunkkitartunta, ja muiden eläinten kirput voivat aiheuttaa oireita heikentyneissä yksilöissä. Myös puutiaiset voivat tarttua kissoihin ja levittää tautia.

Kissat ovat alttiita myös useille zoonoottisille, eli muihin eläinlajeihin (myös ihmiseen) tarttuville, taudeille. Näitä ovat muun muassa raivotauti, jonka mahdollinen tartuntalähde on Suomessakin lepakko.⁴ Lisäksi kissat ovat *Toksoplasma gondii* -alkueläimen pääisäntiä.^{5,6} Lintuja ravinnokseen käyttävät kissat saattavat saada salmonellatartunnan.⁷ On myös todettu,

¹ Birdlife Suomi ry, 2021.

² Kauhala, 2017.

³ Ruokavirasto 2020

⁴ Ruokavirasto, 2020 a.

⁵ Ruokavirasto, 2020 b.

⁶ Lumio, 2019.

⁷ Ruokavirasto, 2020 c.

että kissaeläimet voivat toimia SARS-CoV-2-viruksen isäntäeläimenä ja leviättää sairautta.⁸ Kissa voi sairastua ja tartuttaa myös kryptosporidioosia.⁹

2.2 Eläinsuojeluongelmat kissapopulaatioissa

Kissojen eläessä ilman omistajaa villinä, niiden hyvinvoinnista ei vastaa kukaan. Kissat ovat alttiita tapaturmille, tappelujen ja tapaturmien seurauksena tulevien vammojen infektiolle ja taudeille (ks. kohta 2.1). Loislääkitysten puute johtaa sisä- ja ulkoloisten hallitsemattomaan lisääntymiseen. Suolistolaiset aiheuttavat ravinnon imeytymishäiriöitä, laihtumista ja ravintoainepuutteita. Ulkoloiset, kuten korvapunkit, aiheuttavat jatkuvaa kärsimystä kutinana ja ne altistavat ihotulehduksille.

Kissojen ravinnonsaannista ei ole takuuta ja kissat voivat kärsiä nälästä tai erilaisista ravitsemuksellisista puutteista. Kun populaatioissa alkaa esiintyä sisäsiittoisuutta, aiheutuu siitä terveysongelmia. Kissapopulaatioissa naaraskissat tiinehtyvät hyvin nuorina ja liian usein. Talvella villiintyneet kissat saattavat kärsiä kylmästä ja epäsuotuisista sääoloista.

2.3 Villiintyneen kissapopulaation tunnistaminen

Villiintynyt kissapopulaatio saa aina alkunsa jonkun omistamasta kissasta. Kun kissat selvästi elävät ihmisasutuksen ulkopuolella, eikä niille ole tiedossa omistajaa, voidaan populaatiota pitää villiintyneenä. Joskus villiintynyt populaatio muodostuu ihmisasutuksen piiriin eläinten omistajan ollessa kyvytön tai haluton huolehtimaan kissojen lisääntymisen estämisestä. Ihmisasutuksen piiriin muodostuva kissapopulaatio on myös terveydensuojellinen ongelma, sillä eläinten virtsa ja ulosteet sotkevat ihmisten käyttämiä tavaroita ja alueita. Tällöin on käytettävä tapauskohtaista harkintaa, pidetäänkö kissapopulaatiota villiintyneenä vai alkuperäisen kissakannan omistajan vastuulla olevana.

Kissa on villiintynyt, kun se hankkii ravintonsa luonnosta oman pihapiirinsä ulkopuolelta.¹⁰ Villiintymistä voidaan arvioida myös elinpiirin perusteella: kissan asuessa erillään ihmisasutuksesta, se voi olla villiintynyt. Villiintymistä voidaan arvioida myös käyttäytymisen perusteella. Arka kesykissa saattaa olla vaikea erottaa villiintyneestä kissasta. Kesykissan voi tunnistaa esimerkiksi kaulapannasta, tatuoinnista tai mikrosirusta. Tatuoinnin ja mikrosirun lukemisen edellytyksenä on, että tunnisteen lukeminen on mahdollista tai kissan siru luetaan kiinnioton jälkeen.

3 Toimintatavat

3.1 Yhteistyöverkostot

Kissapopulaatioiden hävittäminen vaatii laaja-alaista yhteistyötä viranomaisten, maanomistajien ja kolmannen sektorin toimijoiden kuten paikallisten eläinsuojeluyhdistysten ja metsästysseurojen välillä. Villikissapopulaation hävittäminen vaatii yleensä pitkäkestoista loukutus- ja seuranta-työtä, joihin viranomaisilla ei ole resursseja. Viranomaisen rooli on tehdä

⁸ Ruokavirasto, 2020 d.

⁹ Krauss ym., 2003.

¹⁰ MmVM 7/1993 vp, s. 7.

hallinnolliset päätökset asiassa ja valvoa, että populaation hävittämisessä toimitaan lainsäädännön puitteissa. Kissojen kiinniotto ja mahdollinen siirtäminen tai lopettaminen tulee tehdä viranomaisen ohjeistuksen mukaisesti.

Kissojen loukuttamisessa voi hyödyntää riistakameroita, jotta loukkuja ei tarvitse käydä kokemassa päivittäin varmuuden vuoksi, vaan loukuille mennään vain, kun niissä on eläin. Riistakameran suuntaamisessa tulee olla tarkkana, että kamera osoittaa vain loukkuun eikä sillä kuvata salaa yksityishenkilöitä.

Eläinsuojeluyhdistyksillä on merkittävä rooli siinä, että riittävän terveiden ja käsiteltävissä olevien eli uudelleensijoitettavien eläinten tunnistusmerkintä ja sterilointi/kastrointi saadaan hoidettua ja kustannettua.

3.2 Tiedotus

Villiintyneiden kissapopulaatioiden kiinniottamisesta ja hävittämisestä on aiheellista tiedottaa lähialueen eläintenomistajia, sillä joidenkin kissat saattavat olla vapaasti ulkoilevia ja voisivat joutua vahingossa kiinniote- tuksi.

Tiedotusta voidaan antaa paikallislehdessä, sosiaalisessa mediassa (esim. puskaradiot), kunnan verkkosivuilla ja alueellisesti jaettavilla esitteillä.

Kotikissojen omistajia tulee ohjata pitämään kissat suljettuina sisätiloihin määrättyinä kiinniottoaikana (ajan on syytä olla kohtalaisen lyhyt) tai muuten selvästi merkitsemään kissat, jotta ne eivät sekoittuisi villipopu- laation eläimiin.

3.3 Tarpeettoman kärsimyksen välttäminen

Villiintyneen kissapopulaation hävittämisessä kissojen tarpeettoman kärsi- myksen ja niistä aiheutuvan eläintautiriskin minimoimiseksi kissojen lopet- taminen on usein ainoa vaihtoehto.

Joissain tilanteissa voidaan harkita kissojen uudelleensijoittamista. Tällöin on erityisesti huolehdittava siitä, että kissojen uudelleen sijoittamisesta ei aiheudu kissoille turhaa kärsimystä. Vain riittävän terveitä ja käsiteltävissä olevia kissoja voidaan sijoittaa uudelleen. Pelokkaan ja käsittelyyn tottu- mattoman kissan tutkiminen, kuljettaminen ja hoito aiheuttaa sille turhaa ja pitkittynyttä kärsimystä. Suositeltavaa on, että uudelleensijoitettavat eläimet on tunnistusmerkitty ja steriloitu tai kastroidu.

Ennen kissojen uudelleen sijoittamista tulisi myös varmistua kissapopulaa- tion terveydentilasta. Kaikkien uudelleen sijoitettavien kissojen tulee olla kliinisesti riittävän terveitä. Lisäksi on varmistettava populaation tilanne tarttuvien tautien suhteen (FeLV, FIV, kissarutto, kissojen calicivirus). Tämä tapahtuu tarvittaessa testaamalla ensimmäisiä populaatiosta kiinni otettuja kissoja ennen jatkotoimenpiteiden tekemistä. Eteenpäin voitaisiin sijoittaa kissoja vain kyseisten tautien suhteen negatiiviseksi todetuista populaatioista, koska kyseisten virusten aiheuttamat taudit ovat parantu- mattomia ja leviävät kissojen myötä toisiin pitopaikkoihin. Tarttuvien

tautien levittäminen kissapopulaatiosta muihin kissoihin aiheuttaa näille tarpeetonta kärsimystä.

4 Huomioitava lainsäädäntö

4.1 Perustuslaki

Suomen perustuslain (731/1999, PL) 20 §:n mukaan vastuu luonnosta kuuluu kaikille. Tarkastuksen yhteydessä tulee huomioida PL 10 §:ssä tarkoitettu yksityiselämän suoja, ja varmistua siitä, ovatko kissat kenenkään omaisuutta, jotta voidaan turvata PL 15 §:ssä tarkoitettun omaisuuden suojan toteutuminen. Viranomaisen on otettava huomioon myös PL 21 §:ssä tarkoitettu oikeusturvaan ja PL 22 §:ssä tarkoitettut perusoikeuksien turvaamiseen liittyvät säädökset. Lisäksi julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia (PL 2.3 §).

4.2 Eläinsuojelulaki

Eläinsuojelulain (247/1996, ESL), 1 §:n mukaan lain tarkoitus on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Saman lain 2 §:n mukaan lakia sovelletaan kaikkiin eläimiin. Saman lain 5 §:n mukaan hoidossa olevaa eläintä ei saa hylätä. Villiintynyt populaatiokissa ei ole omistajaltaan karkuun päässyt eläin, jolloin löytöeläimiä koskevia eläinsuojelulain 15 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ei tule soveltaa villiintyneisiin kissapopulaatioihin.¹¹ Saman lain 36 §:ssä nimetään paikalliset viranomaiset, jotka valvovat eläinsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista kunnan alueella. Kunnan alueella toimivaltaisia viranomaisia ovat kunnaneläinlääkäri, kunnan terveys- ja eläinlääkintävirasto tai muu eläinlääkintävirasto.¹²

ESL 14.2 §:n mukaan tavattaessa avuttomassa tilassa oleva kotieläin tai muu ihmisen hoidossa oleva eläin, sitä on autettava, ilmoitettava omistajalle tai kunnalliselle eläinsuojeluviranomaiselle. Lainsäädännön soveltamisen kannalta hankalaa on se, että villiintynyt kissa ei ole mainitussa säännöksessä tarkoitettu kotieläin tai muu ihmisen hoidossa oleva eläin, mutta ei myöskään varsinaisesti luonnonvarainen eläin.¹² Lain esitöistä käy ilmi, että kyseisellä pykälällä tarkoitetaan kaikkien ihmisten velvollisuutta auttaa kaikkia eläimiä.¹³ Jos edellä mainittujen omistajan tai kunnallisen eläinsuojeluviranomaisen tavoittaminen on kohtuuttoman vaikeaa ja jos eläin on sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen on ilmeistä julmuutta sitä kohtaan, saadaan se lopettaa.

ESL 42 §:n nojalla viranomainen voi antaa kieltoja ja määräyksiä sille, joka rikkoo eläinsuojelulakia tai sen nojalla annettuja säännöistä tai määräyksiä. Villikissapopulaation tapauksessa eläimillä ei aina ole omistajaa ja ei ole tosiasiallisesti olemassa tahoa, jolle määräykset voisi osoittaa. ESL

¹¹ HE 36/1995 vp, s. 25.

¹² Metsästyslain (615/1993, MetsL) 5 §:ssä villiintynyt kissa määritellään rinnasteiseksi rauhoittamattomaan luonnoneläimeen

¹³ HE 36/1995 vp, s. 25

44 §:n mukaan, jos eläinsuojelulliset syyt niin vaativat, viranomainen voi 42 §:n säännöksistä poiketen ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Eläimille voidaan hankkia hoitoa, tai jos se ei ole tarkoituksenmukaista, eläimet voidaan lopettaa. Ennen 44 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä eläimen omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos nämä ovat viivytyksettä tavattavissa.

ESL 58 §:n mukaan eläimen omistajan tai haltijan on suoritettava 42 ja 44 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset. ESL 44 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset voidaan erityisistä syistä maksaa etukäteen valtion talousarviossa eläinlääkintähuoltoon varatuista määrärahoista. Eläimen omistaja tai haltija on vastuussa kustannusten lopullisesta suorittamisesta. Silloin, kun eläimen omistaja tai haltija ei ole tiedossa, kustannuksista vastaa se kunta, jonka alueella populaatio sijaitsee.

4.3 Lemmikkieläinten suojelua koskeva eurooppalainen yleissopimus

Lemmikkien suojelua koskevassa eurooppalaisessa yleissopimuksessa (49/1992)¹⁴ puhutaan heitteille jääneestä lemmikistä. Käsite on määritelty 1 artiklan 5 kohdassa siten, että se tarkoittaa joko koditonta lemmikkieläintä tai sellaista lemmikkieläintä, joka on omistajansa tai haltijansa kotipiirin rajojen ulkopuolella, eikä kenenkään muun omistajan tai haltijan hallinnassa tai suorassa valvonnassa. Kyseisen sopimuksen 2 artiklan mukaan sitä sovelletaan soveltuvin osin myös heitteille jätettyihin eläimiin. Sopimuksen 3 artiklan 2 kohdassa kielletään lemmikin jättäminen heitteille. 4 artiklan 3 b kohdassa rajataan lemmikkinä pitäminen vain sellaisiin eläimiin, jotka sopeutuvat ihmisen huostassa olemiseen.

Sopimuksen 14 artiklassa säädetään toimenpiteistä, joihin sopimusvaltiot ovat sitoutuneet heitteillä olevien eläinten määrän vähentämiseksi. Artiklassa säädetään, että heitteillä olevien eläinten kiinni otettaessa niille on tuotettava mahdollisimman vähän fyysistä ja henkistä kärsimystä. Riippumatta siitä, lopetetaanko vai pidetäänkö talteen otetut eläimet, on noudatettava yleissopimuksen periaatteita. Allekirjoitettuna eurooppalaiset yleissopimukset ovat sovellettavissa kansalliseen lainsäädäntöön. Lähtökohtaisesti kansallinen lainsäädäntö on laadittava siten, että kansainvälisten sopimusten sisältö on siinä huomioituna.

4.4 Metsästyslaki

Metsästyslakia (615/1993, MetsL) sovelletaan metsästykseseen ja rauhoittamattomien eläinlajien pyydystämiseen ja tappamiseen. Metsästyslain 5 §:n mukaan villiintyneeseen kissaan sovelletaan mitä rauhoittamattomista eläimistä säädetään.

Metsästyslaissa puhutaan oikeudesta metsästä. Metsästysoikeudesta päättää pääsääntöisesti maanomistaja (MetsL 6 §), joka voi myös vuokrata metsästysoikeuden (MetsL 11 §). Metsästyslain 48.1 §:n perusteella rauhoittamattoman eläimen, johon villiintynyt kissa rinnastetaan, voi

¹⁴ Saatettu voimaan asetuksella lemmikkieläinten suojelua koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen voimaansaattamisesta 49/1992.

kuitenkin pyydystää tai tappaa alueen omistaja alueellaan, vaikka metsästys-oikeus olisikin vuokrattu toiselle. Saman pykälän 2 momentin nojalla oikeus pyydystää tai tappaa villiintynyt kissa on myös rakennuksen omistajalla tai haltijalla, jos eläin tavataan rakennuksessa tai sen pihapiirissä, sekä metsästys-oikeuden vuokranneella tai metsästyslupan saaneella, jollei vuokrasopimuksesta muuta johdu. Saman pykälän 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö voi päättää, että eläintautien ehkäisemiseksi, muista terveydellisistä syistä, yleisen turvallisuuden varmistamiseksi tai huomattavan omaisuuden uhkaavan vahingon torjumiseksi määrätyn rauhoittamattoman eläimen saa pyydystää tai tappaa tietyllä alueella määrättyinä aikoina ilman alueen tai rakennuksen omistajan tai haltijan lupaa.

Metsästyslain 49 §:n mukaan rauhoittamattoman eläimen pyydystämisen tai tappamisen on tapahduttava siten, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmiselle, kotieläimelle, riistaeläimelle tai rauhoitetulle eläimelle. Villiintyneen kissan pyydystämiseen tai tappamiseen ei saa käyttää MetsL 33.1 §:ssä mainittuja välineitä tai menetelmiä. Riistakeskus voi myöntää poikkeuksen näistä menetelmistä MetsL 49 a §:n mukaisella poikkeusluvalla omaisuudelle aiheutuvien merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi taikka jos se on kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta tarpeellinen.

Metsästyslaissa määritellyt toimivaltaiset viranomaiset ovat maa- ja metsätalousministeriö (ylin johto ja valvonta), Luonnonvarakeskus (jonka tehtävistä säädetään luonnonvarakeskuksesta annetussa laissa 561/2014) sekä Suomen riistakeskus ja riistanhoitoyhdistykset (tehtävät säädetään riistahallintolaissa 158/2011). Laissa ei kuitenkaan määritellä näille viranomaisille sen kaltaisia toimivaltuuksia, jotka oikeuttaisivat viranomaistoi- miin villiintyneiden kissapopulaatioiden hävittämiseksi.

4.5 Terveysuojelulaki

Terveysuojelulain (763/1994, TSL) 1 §:n mukaan lain tarkoitus on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä sellaisten ympäristössä esiintyvien tekijöiden, jotka voisivat aiheuttaa terveyshaittaa, ennaltaehkäisy, vähentäminen ja poistaminen. Laissa tarkoitetaan terveyshaitalla ihmisessä esiintyvää sairautta, muuta terveyden häiriötä tai tekijää tai olosuhdetta, joka voi vähentää ihmisten elinympäristön terveellisyyttä. Villiintyneestä kissapopulaatiosta voi olla terveydellistä haittaa niiden aiheuttaman zoonosiriskin tai ympäristön likaamisen vuoksi.

Kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveysuojelua TSL 6 §:n nojalla siten, että asukkaille turvataan terveellinen elinympäristö. Kunnassa toimivaltaa käyttää monijäseninen toimielin kuten terveysuojelulautakunta. Mikäli kunnanvaltuusto on hallintosäännössä tai sen johdosta hyväksynyt terveysuojeluviranomaisen toimivallan delegoim- in alaiselleen viranhaltijalle, voi myös yksittäinen viranhaltija käyttää toi- mivaltaa terveysuojelulain nojalla.

TSL 27 §:ssä määritellään asunnossa tai muussa oleskelutilassa terveys- haittaa aiheuttavia tekijöitä. Kyseisen pykälän tarkoittamaksi muuksi vas- taavaksi tekijäksi voitaisiin jossain tilanteessa luokitella myös

villikissapopulaation aiheuttama terveyshaitta.¹⁵ Tällaisen terveyshaitan poistamiseksi terveydensuojeluviranomainen voi antaa määräyksen sille, kenen vastuulla haitta on. TSL 27.4 §:n mukaan määräysten antamisen tulee perustua terveydensuojeluviranomaisen tekemään tarkastukseen sekä riittäviin ja luotettaviin mittauksiin, näytteisiin, tutkimuksiin, selvityksiin tai havaintoihin. Määräyksen antamisesta säädetään TSL 51 §:ssä.

Lisäksi terveydensuojelulain 31 §:n perusteella kunnan terveydensuojeluviranomainen voi velvoittaa kiinteistön tai yleisen alueen omistajan ryhtymään tarvittaessa toimenpiteisiin terveyshaittaa aiheuttavien mikrobin tai vahinkoeläinten hävittämiseksi kiinteistöltä tai yleiseltä alueelta. Terveydensuojeluviranomainen voi myös määrätä kunnassa tarpeellisista toimenpiteistä vahinkoeläinten hävittämiseksi, mikäli niiden voidaan katsoa leviävän tauteja tai aiheuttavan muutoin terveyshaittaa. Lain esitöiden mukaan vahinkoeläimiksi katsotaan myös villikissat. Liiallisessa määrin lisääntyessään vahinkoeläimet voivat aiheuttaa terveyshaittoja. Ne voivat levittää zoonooseja ja lisätä epähygieenisyyttä sisätiloissa. Esitöiden mukaan TSL 31 §:n nojalla annettava määräys voi koskea sekä yksityistä että yleistä kiinteistöä sekä aluetta.¹⁶

Terveydensuojelulain 45 §:n perusteella terveydensuojeluviranomaisella on oikeus päästä alueelle tai rakennukseen, jossa epäillään esiintyvän tai syntyvän terveyshaittoja. Pysyväisluontoiseen asumiseen tarkoitettuun rakennukseen tarkastusoikeus on rajattu lain 47 §:ssä määritellyin perustein.

4.6 EU-vieraslajiasetus

Vieraslajiasetuksen¹⁷ johdantokappaleen 2 resitaalin mukaan haitalliset vieraslajit ovat yksi luonnon monimuotoisuuden ja siihen liittyvien ekosysteemipalvelujen suurimmista uhkista, erityisesti maantieteellisesti ja evoluution kannalta eristäytyneissä ekosysteemeissä, kuten pienillä saarilla. Saman asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaan asetusta sovelletaan kaikkiin haitallisiin vieraslajeihin. Saman asetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaan *haitallisella vieraslajilla* tarkoitetaan vieraslajia, jonka tuonnin tai leviämisen on todettu uhkaavan luonnon monimuotoisuutta ja siihen liittyviä ekosysteemipalveluja tai vaikuttavan niihin haitallisesti.

4.7 Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta

Vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015, *vieraslajilaki*) 7.1 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamista, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä. Saman lain 16.1 §:n mukaan ympäristöön päässyt nisäkäslaji, joka on unionin luetteloon kuuluva tai kansallisesti merkityksellinen haitallinen vieraslaji, saadaan pyydystää ja tappaa soveltaen, mitä metsästyslaissa ja sen nojalla säädetään rauhoittamattoman linnun ja nisäkkään pyydystämisestä ja tappamisesta. Saman pykälän 2 momentin mukaan tätä sovelletaan myös muuhun vieraslajina pidettävään

¹⁵ HE 42/1994 vp, s. 26.

¹⁶ HE 34/1994 vp, s. 27–28.

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1143/2014, annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta.

nisäkäslajiin, josta ei säädetä metsästyslaissa tai luonnonsuojelulaissa. Saman pykälän 3 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitetun nisäkään saa ampua sen pyydystämiseksi käytettyyn loukkuun poiketen siitä, mitä metsästyslain 25 §:n 1 momentissa säädetään.

4.8 Luonnonsuojelulaki

Kissa ei ole luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla suojeltava rauhoitettu eläinlaji.

4.9 Hallintolaki

Hallintolain (434/2003, HL) tarkoituksena on toteuttaa ja edistää hyvää hallintoa sekä oikeusturvaa hallintoasioissa. Laissa säädetään hyvän hallinnon perusteista ja menettelytavoista ja sitä on noudatettava niin valtiolisessa kuin kunnallisessakin viranomaistoiminnassa. Saman lain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuoliseksi. Siksi on tarpeen yhtenäistää myös käytäntöjä ja ohjeistusta villikissapopulaatioiden hoitamisessa. Toki tilannekohtainen arviointi ja vaihtelu on otettava huomioon, mutta 6 §:n perusteella viranomaistoimien on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia, tässä yhtenäiset käytännöt ovat ensisijaisen tärkeitä. Lainsäädäntö villikissoihin liittyen on monitahoista ja hallinnon toteuttaminen lainsäädännön puitteissa ei ole yksiselitteistä. Lisäksi HL 6 §:n mukaisesti hallinnon toimien tulee olla puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään. Villikissa-asiaa päämääränä on luonnon sekä villikissojen suojelu sekä ihmisten terveydensuojelu.

Villikissa-asian hoitamisessa HL 8 §:ssä tarkoitettu neuvonta ja 10 §:n mukainen viranomaisten yhteistyö ovat ensisijaisen tärkeitä. HL 11 §:n perusteella asianosainen on se, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee. Villikissapopulaatio voi joskus olla ilman omistajaa. Tällöin asianosaisen määrittely on hankalampaa. Asianosaisena saattaa olla sen paikan omistaja, johon villiintyneet kissat ovat pesiytyneet. Häneen ei kuitenkaan voi kohdistaa velvoitetta ESL nojalla, jos hän ei tosiasiallisesti ole kissoista vastuussa. Toisaalta päätös kohdistuu hänen etuunsa ja oikeuteensa ja TSL nojalla myös kiinteistön omistajaa voisi velvoittaa. Asianosaisen määrittely on hallintomenettelyn kannalta merkittävää, koska se määrittää myös kuulemisen käytännöt ja sillä on yhtymäkohta myös valitusoikeuteen.¹⁸

Villikissapopulaatioon liittyvä asia voi tulla vireille monella tavalla. Tavallimmat tavat on havainto muun tarkastuksen yhteydessä tai ilmoituksen tuleminen viranomaiselle. Viranomainen voi HL 19 §:n mukaan hyväksyä asian vireille panon myös suullisesti. Asia katsotaan HL 20 §:n perusteella tulleeksi vireille, kun käsittelyn aloittamiseksi tarvittavat tiedot on kirjattu. HL 23 §:n mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivettä, eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi ripeä käsittely on tarpeen myös ESL nojalla.

¹⁸ HE 72/2002 vp, s. 67–68.

Käsittelyn julkisuudesta tulee huomioida mitä säädetään viranomaisen toiminnan julkisuudesta¹⁹ ja henkilötietojen käsittelystä²⁰, etenkin tämän ohjeen mukaisessa tapauksessa, kun tiedoksi saattaminen tapahtuu julkisella ilmoitustaululla.

Hallintolain 31 §:n mukaisesti viranomaisella on asiassa selvittämisvelvollisuus. Etenkin, jos populaatiokissoilla ei ole omistajaa, on syytä huolellisesti selvittää ja kuvata, miten tähän oletukseen on päädytty ja miten kissojen omistajuutta on pyritty selvittämään. Hallintolain 34 §:ssä säädetään kuulemisesta. Tätä kohtaa ei sovelleta, kun päätös tehdään ESL 44 §:n nojalla, sillä tällöin asianosaista on kuultava vain, jos tämä on viivytyksettä tavattavissa.

HL 54 §:ssä säädetään päätöksen tiedoksi antamisesta. Viranomaisen on annettava tekemänsä päätös viipymättä tiedoksi asianosaiselle ja muulle tiedossa olevalle, jolla on oikeus hakea siihen oikaisua tai muutosta valittamalla. Koska kyseessä on velvoittava päätös, jonka tiedoksisaannista alkaa muutoksenhaku-aika, päätös on annettava tiedoksi todisteellisesti (HL 60 §). Kun päätös tehdään kissapopulaatiolle, jolla ei ole omistajaa, mutta päätös saattaa vaikuttaa kuntalaisiin voidaan HL 55 §:n mukaisesti käyttää yleistiedoksi-antoa, koska henkilöiden lukumäärää ei tiedetä. Yleistiedoksiannossa asiakirja pidetään HL 62 §:n mukaisesti esillä viranomaisessa määrätyn ajan. Asiakirjan nähtävillä asettamisesta on ilmoitettava myös viranomaisen verkkosivuilla. Ilmoituksesta on käytävä ilmi, mitä asia koskee sekä maininta siitä, missä ja mihin ajankohtaan saakka asiakirja pidetään nähtävillä. Ilmoituksessa on lisäksi mainittava ajankohta, jona se on julkaistu viranomaisen verkkosivuilla ja todettava, että tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kyseisestä julkaisemisajankohdasta.

5 Hallintomenettely kun eläinten omistaja on tiedossa

5.1 Vireille tulo

Eläinsuojelulain 14 §:n mukaan kaikilla ihmisillä on velvollisuus auttaa avuttomassa tilassa olevaa eläintä ja PL mukaan jokaisella on vastuu luonnosta. Näin ollen kaikilla on vastuu ilmoittaa havaitsemastaan avuntarpeesta kunnalliselle eläinsuojeluasiasta vastuussa olevalle viranomaiselle. Tiedon saatuaan viranomainen kirjaa asian vireille tullee.

Villiintyneen kissapopulaation hävittäminen voidaan tehdä metsästyslain nojalla myös ilman viranomaistoimia. Jos kiinteistön omistaja tai metsästysoikeuden haltija huomaa rakennuksiinsa pesiytyneen villin kissapopulaation, hänellä on oikeus hävittää se metsästyslain mukaisesti. Viranomaisen tulee kuitenkin toimia, jos asianomaiset metsästysoikeuden haltijat eivät ole käyttäneet metsästyslain suomaa oikeutta villikissapopulaation hävittämiseen ja kissapopulaatiossa todetaan joko kissojen hyvinvoinnin vaarantuminen tai terveyshaitta ihmisille. Metsästyslaki ei velvoita maanomistajaa hävittämään kissoja.

¹⁹ Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)

²⁰ Tietosuojalaki (1050/2018)

5.2 Toimivalta

ESL 35 §:n mukaan aluehallintovirasto huolehtii eläinsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta toimialueellaan.

Paikallisia viranomaisia ovat ESL 36 §:n mukaan kunnaneläinlääkäri, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija ja poliisi.

Aluehallintovirasto voi antaa toimivaltuuden tarkastuksen tekemiseen eläinsuojeluvalvojalle. Eläinsuojeluvalvojalla ei ole oikeutta tehdä tarkastusta kotirauhan piirissä.

5.3 Tarkastus

Tarkastuksen voi suorittaa ESL 39 §:n nojalla eläinsuojeluviranomainen tai eläinsuojeluvalvoja. TSL 45 §:n mukaan tarkastusoikeus on kunnallisella terveydensuojeluviranomaisella. Kunnaneläinlääkärillä tai terveystarkastajalla on tarkastusoikeus TSL perusteella, jos monijäsenisen terveydensuojeluviranomaisen toimivalta on delegoitu kunnallista terveydensuojeluvalvontaa hoitavalle viranhaltijalle.

Tarkastukselle mentäessä on toimivallan ja vireille tulon perusteella päätettävä, kumman lainsäädännön pohjalta lähdetään toimimaan. Tarkastuksella voi tulla esille tietoja, joiden perusteella voidaan myös täsmentää sitä, kumman lainsäädännön pohjalta toimitaan. Tällöin asiat on käsiteltävä erillisinä hallinnollisesti. Jos tarkastus tehdään TSL nojalla ja käynnillä havaitaankin ESL laiminlyöntejä, molemmat käsitellään omassa hallintomenettelyssään siten, että jälkimmäisen vireille tulo on tarkastuksella tehdyt havainnot. Tämä on tarpeen siksi, että TSL mukaisiin delegoituihin päätöksiin lautakunta voi käyttää otto-oikeutta ja ne tulee saattaa lautakunnalle tiedoksi kunnallishallinnon menettelyjen mukaisesti, koska kunnaneläinlääkäri tai terveystarkastaja käyttää hänelle delegoitua ylemmän viranomaisen toimivaltaa. ESL käytettäessä kunnaneläinlääkäri ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija ovat kuitenkin itsenäisiä viranomaisia ja hallintomenettely tapahtuu henkilöviranomaisessa.

Tarkastusoikeuteen tai sen laajuuteen valitulla lainsäädännöllä ei ole merkittävää vaikutusta, sillä sekä ESL 39 §:n että TSL 45 §:n nojalla viranomaisella on oikeus tehdä tarkastus niihin tiloihin, joissa villiintyneitä kissoja on.

5.4 Hallintopäätös (ESL 42 §)

Mikäli tarkastuksella todetaan eläinsuojelulain laiminlyöntejä, mutta tilanne ei ole eläinten hyvinvoinnin kannalta kiireellinen, eläinsuojeluviranomainen voi antaa eläinten omistajalle tai haltijalle ESL 42 §:ssä tarkoitetun määräyksen vähentää eläinmäärä hallittavalle tasolle.²¹ Omistaja tai haltija voidaan määrätä myös huolehtimaan kissojen lisääntymisen hallinnasta, jos hallitsematon lisääntyminen on aiheuttanut tai voisi aiheuttaa eläimille tarpeetonta kärsimystä (narttukissojen tiinehtyminen liian nuorena tai kissojen tiinehtyminen liian usein).

²¹ KHO 2017:90.

Kuuleminen voidaan suorittaa joko suullisesti (KHO 2015:88) tai kirjallisesti tilannekohtaisen harkinnan mukaan ja hallintomenettely suoritetaan tavanomaisen eläinsuojeluprosessin mukaisesti:

1. tarkastus
2. kuuleminen
3. hallintopäätös
4. uusintatarkastus

Hallintopäätöksessä tulee olla määräys ja määräaika ja sen liitteenä valitusosoitus. Päätös voidaan määrätä ESL 52 §:n nojalla noudatettavaksi muutoksenhausta huolimatta. Annettujen määräysten noudattamista tulee valvoa.²² Jos uusintatarkastuksella todetaan, että määräyksiä on noudatettu, asian käsittely päättyy. Jos määräyksiä ei ole noudatettu, edetään joissain tilanteissa ESL 43 §:ssä tarkoitettuun uhkasakkomenettelyyn (tai teettämisuuhkaan). Jos muilla keinoilla ei saada tilanteeseen pysyvää ratkaisua, viranomainen voi ryhtyä ESL 44 §:ssä tarkoitettuihin kiiretoimenpiteisiin. Tilanteen edetessä saattaa tulla esille myös TSL mukaista huomioitavaa asiaa, vaikka sitä ei ensivaiheessa olisikaan ollut.

Kustannukset asian hoitamisesta kuuluvat eläimen omistajalle tai haltijalle (ESL 58 §). Omistajaa on hyvä neuvoa ottamaan yhteyttä paikalliseen eläinsuojeluyhdistykseen tai metsästysseuraan tilanteen hoitamiseksi, jos hänen omat voimavaransa eivät asiassa riitä. Omistajalle on myös syytä kertoa, että populaatiosta tulisi selvittää onko kissoissa tarttuvaa kissojen virustauteja, ennen populaation kissojen toimittamista kolmannen sektorin kautta uudelleen sijoitettavaksi.

Laiminlyönneistä tehdään poliisille rikosilmoitus (ESL 63 §).

5.5 Hallintopäätös (ESL 44 §)

Jos eläinsuojelulliset syyt vaativat, voi eläinsuojeluviranomainen ryhtyä kiireellisiin toimenpiteisiin välittömästi eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Eläinten omistajaa on kuultava, vain jos hän on viivytyksettä tavoitettavissa. ESL 44 §:n perusteella voidaan toimia myös, jos kyseessä on villiintynyt kissapopulaatio.

ESL 44 §:n perusteella eläimelle voidaan hankkia hoitoa muualta tai hoitaja taikka rehua tai muita eläimen hyvinvoinnin kannalta ehdottoman välttämättömiä aineita taikka, jos se ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista, eläin voidaan kiinnioton jälkeen myydä käyvästä hinnasta tai lopettaa.

Tilannekohtaisesti tulee arvioida, onko tarpeen hankkia kissoille lisäruokaa tai esimerkiksi onko niitä tarpeen lääkittää. Tyypillisesti villiintyneen kissan hyvinvoinnin kannalta ihmisen läsnäolo on merkittävä haitta ja silloin eläimen hoitaminen (kiinniotto ja uudelleensijoitus tai sairauden hoito) ei ole tarkoituksenmukaista, vaan eläin tulee lopettaa sen kärsimyksen minimoimiseksi. Tässä voidaan käyttää tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jossa on

²² HE 36/1995 vp, s. 33.

huomioitava omistajan kuuleminen, jos se on ollut mahdollista. Harkinta ja kuulemisen huomioiminen kirjataan päätöksen perusteluihin.

Jos viranomainen on päättänyt, että kaikki kissat lopetetaan kiinnioton jälkeen, toimenpiteen täytäntöönpanosta vastaavan tahon tulee ilmoittaa viranomaiselle kiinniotettujen ja lopetettujen lukumäärä. Jos päätöstä lopettamisesta ei ole tehty kaikkien kissojen osalta, täytäntöönpanosta vastaavan tahon tulee olla yhteydessä viranomaiseen, joka arvioi jatkotoimenpiteet kunkin kissan kohdalla.

Päätöksen kohteena on omistaja ja toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset tulevat omistajan maksettavaksi (ESL 58 §). Kissojen pyydystämiseksi ja lopettamiseksi joudutaan mahdollisesti käyttämään kolmannen sektorin toimijoita. Omistajalle koituvat kustannukset on pyrittävä pitämään mahdollisimman pieninä ja tämä on huomioitava päätöksenteossa samoin kuin omaisuuden suojaan kohdistuvat rajoitukset.

Kissojen pyydystämisestä ja lopettamisesta on tarpeen tehdä avustavien toimijoiden kanssa kirjalliset sopimukset. Sopimuksissa on syytä sopia käytettävät toimintatavat ja laskutusperusteet. Pyydystetyistä kissoista on kustannusten seuraamiseksi tarpeen tehdä kirjanpito, jossa yksilöidään riittävällä tarkkuudella kiinni otetut eläimet sekä niille tehdyt toimenpiteet.

Kissoja voidaan luovuttaa eteenpäin uudelleen sijoitettavaksi vain, jos se on omistajalle koituvien kustannusten minimoimiseksi tarkoituksenmukaista ja kissat ovat käsiteltävissä ja riittävän terveitä. Jos kissat halutaan sijoittaa eteenpäin, kissapopulaation tautitilanne tulee kartoittaa ensimmäisistä kiinni otetuista kissoista testaamalla niistä FeLV ja FIV. Testaus tehdään omistajan suostumuksella hänen laskuunsa tai kissojen uudelleen sijoittamisesta vastaavan toimijan kustannuksella. Mikäli populaatiossa todetaan FeLV- tai FIV-tartunta, kaikki populaation kissat on lopetettava tartuntatautiriskin minimoimiseksi ja sairastuneiden eläinten tarpeettoman kärsimyksen estämiseksi.

Laiminlyönneistä tehdään poliisille rikosilmoitus (ESL 63 §).

5.6 Hallintopäätös (TSL)

TSL 51 §:n mukaan kunnan terveydensuojeluviranomainen voi antaa yksittäisiä kieltoja tai määräyksiä. Mikäli toimivalta on delegoitu viranhaltijalle, hän saa antaa määräykset. Muussa tapauksessa viranhaltija saa antaa määräykset kiireellisessä tapauksessa, mutta kiello tai määräys on kiireellisesti saatettava terveydensuojeluviranomaisen ratkaistavaksi. TSL 31 §:n nojalla terveydensuojeluviranomainen voi määrätä kunnassa tarpeellisista toimenpiteistä vahinkoeläinten hävittämiseksi, mikäli niiden voidaan katsoa levittävän tauteja tai muutoin aiheuttavan terveyshaittaa. Mikäli annettua määräystä ei noudateta TSL 53 §:n nojalla kunnallinen terveydensuojeluviranomainen voi tehostaa antamaansa määräystä uhkasakolla tai teettämisuhalla. TSL nojalla annetusta päätöksestä voidaan määrätä, että sitä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta vain, jos on kyse 51.2 §:ssä tarkoitettusta kiireellisestä tapauksesta. Muutoksenhakumenettelynä TSL mukaisessa päätöksessä on ensin oikaisuvaatimus viranomaiselle. Oikaisuvaatimuksesta annettu päätös on valituskelpoinen hallinto-oikeuteen.

TSL nojalla annettu hallintopäätös voisi hallituksen esityksen mukaisesti koskea myös yleistä kiinteistöä tai aluetta. Tällöin päätös tulisi antaa tiedoksi kunnan yleisellä ilmoitustaululla.

TSL nojalla toimiminen edellyttää, että villikissapopulaatiosta on terveyshaittaa ihmiselle. Menettelytapa on hallinnollisesti jäykempi ja lainsäädännössä ei ole mahdollisuutta viranomaisen suorittamaan toimeenpanoon, vaan oletuksena on, että asianomainen toimii määräyksen mukaisesti.

6 Hallintomenettely kun eläinten omistaja tai haltija ei ole tiedossa

Kissojen tulee saada päivittäin riittävästi ravintoa ja vettä, ja niiden pito-olosuhteet ja hyvinvointi on tarkastettava. Sairas kissa on hoidettava. Jos eläinten omistaja tai haltija ei ole tiedossa, voidaan kissojen katsoa olevan ESL 5.1 §:ssä tarkoitettulla tavalla hylättyjä ja ilman hoitoa.

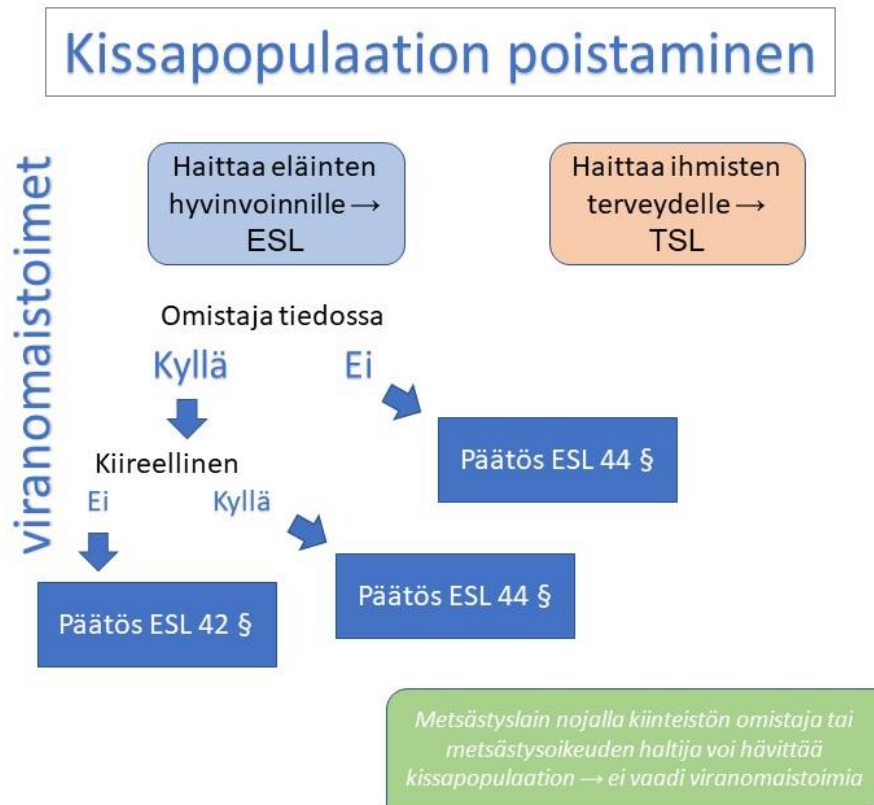
Kun eläinten omistaja tai haltija ei ole tiedossa ja tarvitaan välittömiä toimia eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi, paikallisviranomaisen voi ryhtyä ESL 44 §:ssä tarkoitettuihin kiiretoimenpiteisiin. Kiiretoimenpiteiden kustannusten välirahoituksen osalta paikallisviranomaisista pyydetään olemaan yhteydessä aluehallintovirastoon ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

ESL 44 §:n nojalla haltuun otettu eläin voidaan lopettaa myös, jos sen pitäminen ei ole tarkoituksenmukaista. Tässä kohti tulee tehdä tarkoituksenmukaisuusharkinta siltä osin, onko mahdollista, että villiintyneille kissoille löytyisi omistaja. Tämän lisäksi on harkittava, ovatko kissat ennen uuden omistajan löytymistä hoidettavissa ilman kärsimystä ja muuten riittävän elinkelpoisia. Kissat ovat rahalliselta arvoltaan vähäisiä ja niiden hoitamisesta koituu kustannuksia. Mikäli kissa ei ole terve, kissan laajamittainen sairauden hoito ei tyypillisesti ole tarkoituksenmukaista. Villiintyneen kissan kohdalla tulee myös arvioida, onko kissa mahdollista saada sopeutumaan ihmisen huostaan.

Kissojen hoidosta ja lopettamisesta vastaa kunta. Kunnalla on oltava osoittaa TSL 24 §:n mukaisesti kuolleiden eläinten hävittämiseen ja hautaamiseen sellainen paikka tai tapa, ettei siitä aiheudu terveyshaittaa. Eläinten pyydystämisessä ja säilyttämisessä tai lopettamisessa voidaan joutua käyttämään apuna kolmannen sektorin toimijoita, tällöin toimista on syytä tehdä kirjallinen sopimus, johon kirjataan toimintatavat ja laskutusperusteet. Löytöeläimistä huolehtivan tahon kanssa on erilliset sopimukset eläinten hoidosta ja käytänteistä, miten toimitaan, kun eläimet päädytään lopettamaan.

Hyvän hallintotavan mukaista on saattaa tehty päätös kuntalaisten tietoon. Sopiva menettelytapa tähän on kunnan ilmoitustaulu. Kuntalain (410/2015) 140 §:n mukaan muun kuin 140.1 §:ssä tarkoitettun viranomaisen, eli siis myös kunnaneläinlääkäriin, pöytäkirja pidetään nähtävillä, jos asianomainen viranomaisen katsoo sen tarpeelliseksi. Pöytäkirjan julkaisemisessa tulee huomioida, sisältääkö pöytäkirja salassa pidettäviä tietoja. Tiedoksiannon myötä viimeistään tässä vaiheessa, jos joku epäilee kissansa olevan populaatiokissojen joukossa, asia tulee häneen tietoonsa. Toimeenpanon yhteydessä on syytä vielä varmistaa, onko kissalla

tunnistusmerkintää ja pitää luettelo lopetetuista kissoista, jotta myöhemmin voidaan dokumentoida, montako kissaa on toimeenpanon yhteydessä hävitetty.

Lähteet

Birdlife Suomi ry (2021). Vapaana kulkevat kissat, haettu 1.4.2021 osoitteesta <https://www.birdlife.fi/suojelu/lajit/tulokaslajit/vapaana-kulkevat-kissat-ja-linnut/>

Kauhala, K. (2017). Kissa. haettu 23.12.2020 osoitteesta <https://vieraslajit.fi/lajit/MX.53004>

Krauss et al. (2003). Zoonoses: Infectious Diseases Transmissible from Animals to Humans.

Lumio, J. (2019). Toksoplasmoosi. Lääkärikirja Duodecim, 28.10.2019. haettu 21.12.2020 osoitteesta https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00619

Ruokavirasto. (2020). Kissojen sairaudet. haettu 15.4.2021 osoitteesta <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintaudit/lemmikielaimet/kissat/>

Ruokavirasto. (2020 a). Rabies. haettu 21.12.2020 osoitteesta <https://www.ruokavirasto.fi/teemat/zoonosikeskus/zoonosit/virusten-aiheuttamat-taudit/rabies/>

Ruokavirasto. (2020 b). Toksoplasmoosi. haettu 21.12.2020 osoitteesta <https://www.ruokavirasto.fi/teemat/zoonosikeskus/zoonosit/loisten-aiheuttamat-taudit/toksoplasmoosi/>

Ruokavirasto (2020 c). Salmonelloosi. haettu 21.12.2020 osoitteesta <https://www.ruokavirasto.fi/teemat/zoonosikeskus/zoonosit/bakteerien-aiheuttamat-taudit/salmonelloosi/>

Ruokavirasto (2020 d). Usein kysyttyä: eläimet ja COVID-19. haettu 21.12.2020 osoitteesta <https://www.ruokavirasto.fi/henkiloasiakkaat/lemmikki--ja-harraste-elaimet/usein-kysyttya-elaimet-ja-koronavirus-covid-19/#lemmikit>

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Vaasa

2021